

Hallituksen esitys Eduskunnalle samanaikaista toimimista kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana koskevaksi väliaikaiseksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Vuoden 1996 Euroopan parlamentin edustajien vaaleihin saakka on voimassa lainsäädäntö, jonka tarkoituksena on samanaikaisesti toimimisesta kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana aiheutuvan niin sanotun kaksoismandaatin haittavaikutusten torjuminen. Esityksessä ehdotetaan, että lainsäädännön voimassaoloaikaa jatketaan yli vuoden 1999 vastaavien vaalien.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta, väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta ja kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Kaksi ensiksi mainittua lakia on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, sekä olemaan voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa. Viimeksi mainittu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 24 päivänä lokakuuta 1996, jolloin ensimmäisten Suomessa toimitettavien Euroopan parlamentin edustajien vaalien tulos on vahvistettu. Laki olisi voimassa vastaavaan ajankohtaan saakka kuin muutkin esityksessä ehdotetut lait.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
PERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Suomessa toteutettu väliaikainen järjestely	3
1.2. Euroopan unionin kanta kaksoismandaattiin	3
1.3. Kaksoismandaatin yleisyys nykyisessä Euroopan parlamentissa	4
1.4. Mahdollisuudet hoitaa asianmukaisesti kaksoismandaattia	5
1.5. Kaksoismandaatin sallivan vaalisäädöksen nykyinen todellinen merkitys	5
2. Ehdotetut muutokset	6
2.1. Lähtökohdat	6
2.2. Vaihtoehdot kaksoismandaatin kieltämiseksi tai sen haittavaikutusten ehkäisemiseksi	6
2.3. Lakiehdotusten perustelut	7
3. Esityksen vaikutukset	8
3.1. Taloudelliset vaikutukset	8
3.2. Vaikutukset vuonna 1999 toimitettaviin vaaleihin	8
4. Asian valmistelu	8
5. Voimaantulo	9
6. Säättämisjärjestys	9
LAKIEHDOTUKSET	10
1. Laki valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	10
2. Laki väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta	10
3. Laki kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ..	11
LIITE	12
Rinnakkaistekstit	12
1. Laki valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	12
2. Laki väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta	12
3. Laki kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ..	13

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Suomessa toteutettu väliaikainen järjestely

Hallituksen esityksessä Suomessa toimitettavia Euroopan parlamentin vaaleja koskeksi lainsäädännöksi (HE 297/1994 vp) ehdotettiin pysyvää lakia Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista ja muuta siihen liittyvää lainsäädäntöä. Eduskunta hyväksyi kuitenkin esityksen pohjalta vain väliaikaista järjestelyä koskevat lait, nimittäin lain Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaalista eduskunnassa (1183/94), lain valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta (1186/94), lain väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin (1187/94) ja lain kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (1188/94) sekä myös pysyvää järjestelmää koskevat lait, lain Suomesta Euroopan parlamenttiin valitun edustajan palkkiosta ja eläkkeestä (1184/94) ja lain edustajanpalkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (1185/94).

Eduskunnan perustuslakivaliokunta oli mieltinnössään (PeVM 8/1994 vp) katsonut, että kansanedustajan tehtävää ja edustajan tehtävää Euroopan parlamentissa on käytännössä mahdotonta hoitaa asianmukaisesti yhtäaikaan. Tämän tosiasian valiokunta katsoi puoltavan hallituksen esityksessä ehdotettua vahvempia säädosperusteisia järjestelyjä sen estämiseksi, että Euroopan parlamentin edustajaksi valittava edustaja voisi jatkaa myös tuolloin tulossa olleissa vuoden 1995 eduskuntavaaleissa valittavassa eduskunnassa.

Valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa säädetään, että edustajantoimi ei lakkaa sen johdosta, että edustaja on valittu edustajaksi Euroopan parlamenttiin. Sen hoitaminen kuitenkin keskeytyy mainitun toimen hoitamisen ajaksi eikä edustaja saa tänä aikana osallistua valtiopäivätoimiin, vaan hänen tilalleen edustajaintoa hoitamaan tulee hänen varamiehenensä. Laki on voimassa siihen saakka, kunnes ensimmäisissä suorissa vaaleissa vuonna 1996 valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa. Laissa väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin säädetään, että edustajalta, jonka tilalle edustajaintoa hoita-

maan tulee varamies, pidätetään kokonaan edustajanpalkkiosta annetun lain mukainen palkkio ja kulukorvaus siltä ajalta, kun hän hoitaa tointaan Euroopan parlamentissa.

Vastaukseensa hallituksen esitykseen eduskunta liitti lausuman, jonka mukaan se edellytti, että ensimmäisiin Suomessa toimitettaviin Euroopan parlamentin edustajien vaaleihin mennessä tulee käytännön ratkaisuin pystyä estämään edustajien kaksoismandaatit. Tarvittaessa asia on hoidettava lainsäädäntötoimin, todettiin lausuman lopuksi.

Hallitus lähti esityksessään laiksi Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista (HE 351/1994 vp) edelleen siitä, että asia on hoidettava puolueiden tai niiden eduskuntaryhmien säännöissä. Puolueet voisivat jättää jäsentensä valittavaksi, kumman toimen he haluavat ottaa hoitaakseen, jos ovat tulleet valituiksi sekä eduskuntaan että Euroopan parlamenttiin. Tämän mukaisesti säädettiin myös laki Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista (272/95).

Eduskunta liitti vastaukseensa viimeksi mainittuun hallituksen esitykseen seuraavan lausuman: "Eduskunta edellyttää hallituksen välittömästi käynnistävän nyt hyväksyttävä lakia täydentävän sellaisen lainsäädännön valmistelun, joka estää sen, että eduskuntaan valittu kansanedustaja toimisi samanaikaisesti Euroopan parlamentin jäsenenä. Valmistelussa on erityisesti arvioitava vuodelta 1976 olevan EU:n vaalisäädöksen nykyistä todellista merkitystä ja sitä, onko kansallinen lainsäädäntö mainituista kysymyksistä asianmukaista toteuttaa perustuslain vai poikkeuslain tasolla. Asiasta on viipymättä annettava esitys seuraavissa vaaleissa valittavalle eduskunnalle. Välttämättömänä tavoitteena on saada täydentävät säännökset voimaan hyvissä ajoissa ennen ensimmäisiä Euroopan parlamentin jäsenten suoria vaaleja."

1.2. Euroopan unionin kanta kaksoismandaattiin

Päätökseen 76/787/EHTY, ETY, Euratom liittyvän edustajien valitsemisesta edustajakokoukseen yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun säädöksen (*vaalisäädöksen*) 5 artiklan mukaan edustajakokouksen jäsenenä voi

olla jäsenvaltion kansanedustuslaitoksen jäsen (*kaksoismandaatti*). Vaalisäädöksen 6 artiklassa on lueteltu virat ja toimet, jotka ovat yhteensopimattomia Euroopan parlamentin jäsenyyden kanssa. Lisäksi jäsenvaltioille on annettu valta kansallisin vaalisäännöksi määrätä, mitkä muut tehtävät ovat vastaavalla tavalla yhteensopimattomia. Kuitenkin on katsottu, että kansanedustuslaitoksen jäsentä ei voida estää olemasta samanaikaisesti Euroopan parlamentin jäsenenä. Euroopan komissio on todennut tämän nimenomaisesti vuonna 1987 jäljempänä selostetussa vastauksessaan Euroopan parlamentissa tehtyyn kirjalliseen kysymykseen.

Belgia, Espanja, Kreikka ja Portugali ovat kuitenkin kansallisin säännöksin kieltäneet kaksoismandaatin, Kreikka tosin vain muiden kuin listan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan osalta. Lisäksi kiello on saatettu järjestöpäätöksin voimaan Hollannissa ja Saksassa. Komissio ei ole toistaiseksi haastanut valtioita tämän johdosta EY:n tuomioistuimeen.

Eräs Euroopan parlamentin jäsen kysyi 10 päivänä joulukuuta 1986 päiväamassaan kirjallisessa kysymyksessä (87/C 112/80) komissiolta, aikooko se ryhtyä toimenpiteisiin Belgiaa vastaan sen johdosta, että tämän maan 27 päivältä helmikuuta 1984 olevan Euroopan parlamentin vaalilain 45 artikla, jossa todetaan, että Euroopan parlamentin jäsenyys on yhteensopimaton edustajainhuoneen jäsenyyden kanssa, on ristiriidassa vaalisäädöksen kanssa, ja sitä, tulisiko Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen antaa lopullinen päätös tästä asiasta ennen kuin Belgia uusii vaalilakinsa tuolloin tulossa olevia vuoden 1989 Euroopan parlamentin vaaleja varten.

Komission vastauksessa 10 päivältä helmikuuta 1987 todettiin, että komission oikeudellinen osasto oli kiinnittänyt Belgian parlamentin huomiota kaksoismandaattiongelmaan, kun parlamentti käsiteli vuoden 1976 vaalilakia. Komission osastojen näkemyksen mukaan vaalisäädöstä tuli tulkita siten, että Euroopan parlamentin jäsenillä itsellään on valta valita, haluavatko he hoitaa mandaattiaan yhdistettynä kansallisen edustuslaitoksen jäsenyyteen. Sitä, että se ei ollut saattanut asiaa oikeuden tutkittavaksi, komissio perusteli sillä tosiasialla, että jäsenvaltioiden suurimmat poliittiset puolueet ~~joko~~ eivät suosiineet kaksoismandaattia tai jopa kielsivät sen jäseniltään. Komissio ilmoitti olevansa valmis harkitsemaan asiaa uudelleen, jos osoit-

tautuisi, että parlamentti todella haluaisi, että tämä ongelma ratkaistaisiin oikeudessa.

Euroopan parlamentin tiedetään suhtautuvan kielteisesti kaksoismandaattiin. Se on hyväksynyt 7 päivänä heinäkuuta 1988 päätöslauselman (EYVL N:o C 235, 7.7.1988, s. 131—132), jossa se kehottaa jäsenvaltioita muuttamaan vaalisäädöksen 5 artiklaa ja näin kieltämään kaksoismandaatin. Euroopan parlamenttikin sallii kuitenkin käytännössä kaksoismandaatin hyväksyessään kansanedustuslaitosten jäsenten valtakirjat toimia jäseninä myös Euroopan parlamentissa.

1.3. Kaksoismandaatin yleisyys nykyisessä Euroopan parlamentissa

Ennen vuonna 1979 toimitettuja ensimmäisiä suoria vaaleja kaikki Euroopan parlamentin jäsenet olivat samanaikaisesti kansallisten parlamenttien jäseniä. Ensimmäisissä kansanvaaleissa kaksoismandaatti jäi vielä noin viidesosalle Euroopan parlamentin 410 jäsenestä. Sitten se on ollut yhä harvemmalla parlamentin jäsenellä. Ennen vuoden 1994 vaaleja enää 34 Euroopan parlamentin jäsentä toimi samanaikaisesti edustajana kansallisessa parlamentissa. Näistä 18 oli Italiasta, seitsemän Ranskasta, kuusi Isosta-Britanniasta, kaksi Irlannista ja yksi Tanskasta.

Vuonna 1994 toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valituista edustajista 24:llä on kaksoismandaatti. Näistä kuusi on Italiasta, viisi Tanskasta, neljä Ranskasta, neljä Irlannista, kolme Isosta-Britanniasta (näistä kaksi Pohjois-Irlannista) ja kaksi Luxemburgista. Kreikasta ei kenelläkään ole kaksoismandaattia, vaikka se listan ensimmäisten osalta olisikin mahdollista. Hollannissa ja Saksassa järjestöpäätökset ovat pitäneet eikä kaksoismandaattia sen johdosta näissä maissa esiinny.

Itävallan, Ruotsin ja Suomen liittyessä unionin jäseniksi vuoden 1995 alusta sellaisen edustajien määrä, joilla oli kaksoismandaatti, nousi tilapäisesti 59:llä, kun uusien jäsenvaltioiden ensimmäiset edustajat Euroopan parlamenttiin tuli liittymissopimusten mukaan valita kansallisen parlamentin keskuudesta. Sitten kaksoismandaatti on ollut harvemmalla, ja esimerkiksi Suomessa on tällaisia edustajia Euroopan parlamentissa kevään 1995 eduskuntavaalien jälkeen enää kaksi.

Ruotsissa kaksoismandaattia ei ole kielletty sen enempää laissa kuin järjestöpäätöksin-

kään. Syyskuussa 1995 toimitetuissa ensimmäisissä suorissa Euroopan parlamentin vaaleissa olikin ehdokkaina useita kansanedustajia. Heistä 11 tuli valituksi myös Euroopan parlamenttiin. Monet kansanedustajat oli kuitenkin sijoitettu puolueiden listoille niin alhaiselle sijalle, että heillä ei ollut käytännössä mitään mahdollisuutta tulla valituksi.

1.4. Mahdollisuudet hoitaa asianmukaisesti kaksoismandaattia

Koska Euroopan parlamentin jäsenyyteen liittyy, paitsi osallistuminen parlamentin täysistuntoihin, myös osanotto pysyvien komiteoiden ja puolueiden kokouksiin, joutuu parlamentin edustaja pelkästään näihin kokouksiin osallistumisen vuoksi olemaan poissa valtiopäivätoimista eduskunnassa yleensä vähintään 200 päivää vuodessa. Tällainen poissaolo haittaa pitempään jatkuaan huomattavasti normaalia eduskuntatyöskentelyä, minkä vuoksi on selvää, että kaksoismandaatti ei hyvin sovellu Suomen pysyvään Euroopan parlamentin edustusjärjestelmään.

Edellä mainitussa päätöslauselmassaan vuodelta 1988 Euroopan parlamentti on katsonut lähtökohtana olevan, että Euroopan parlamentin jäsenet on valittu toimimaan tehtävässään kokopäivätoimisesti. Siten heillä ei ole aikaa eikä mahdollisuuksia toimia samanaikaisesti kansallisessa parlamentissa, minkä johdosta tällainen käytäntö tulisi parlamentin mukaan vaalisäädöksen muutoksella kieltää.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on mietinnössään PeVM 8/1994 vp katsonut, että kansanedustajan tehtävää ja edustajan tehtävää Euroopan parlamentissa on käytännössä mahdotonta hoitaa asianmukaisesti yhtäaikaan. Siksi se on ehdottanut edellä kuvattua väliaikaisjärjestelyä kaksoismandaatista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

1.5. Kaksoismandaatin sallivan vaalisäädöksen nykyinen todellinen merkitys

Eduskunta on hallitukselle antamassaan lausumassa edellyttänyt, että hallitus arvioi eduskunnan edellyttämän kaksoismandaatin haittavaikutusten torjumista koskevan lainvalmisteluhankkeen yhteydessä vuodelta

1976 olevan EU:n vaalisäädöksen nykyistä todellista merkitystä. Lausumallaan eduskunta on tarkoittanut vaalisäädöksen 5 artiklaa, jossa kaksoismandaatti todetaan mahdolliseksi.

Vaalisäädöksen 5 artiklan merkitystä arvioitaessa on syytä aluksi tässäkin yhteydessä todeta, että säännöksen antamisvuonna 1976 kaikki Euroopan parlamentin jäsenet olivat myös kansallisten parlamenttien jäseniä. Tämän johdosta on ollut ilmeisesti aivan luonnollista sallia tuolloin kaksoismandaatti. Sittemmin kaksoismandaattia on puolustettu toisaalta sillä, että se varmistaa yhteydet Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välillä, ja toisaalta sillä, että kansallisesti tunnettujen poliittikkojen ehdokkuuden ja valituksen tulon on katsottu lisäävän Euroopan parlamentin tuntemusta ja arvovaltaa jäsenvaltioissa.

Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välille on kuitenkin vuosien varrella kehittynyt lukuisia muitakin vakiintuneita yhteistyömuotoja kuin pelkästään ne, jotka ovat olleet kaksoisjäsenyyden varassa. Vuodesta 1976 alkaen on pidetty säännöllisesti joka toinen vuosi niin sanottuja "suuria konferensseja", joihin ovat osallistuneet Euroopan parlamentin ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen sekä Euroopan neuvoston jäsenmaiden kansallisten parlamenttien puhemiehet. Vuodesta 1981 myös joka toinen vuosi, edellä mainitun konferenssin väli vuosina säännöllisesti pidettyihin "pieniin konferensseihin" ovat puolestaan osallistuneet Euroopan parlamentin ja EY:n jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien puhemiehet. Lisäksi yhteyksiä on ollut säännöllisesti myös Euroopan parlamentin pysyvien komiteoiden ja vastaavien kansallisten valiokuntien sekä Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien poliittisten ryhmien välillä. Muista yhteistyömuodoista voidaan vielä mainita kansallisten parlamenttien valtuuskuntien vierailut Euroopan parlamentissa ja virkamiestason yhteydet; lähes kaikkien jäsenvaltioiden parlamenteilla on yhteyskonttorinsa Euroopan parlamentin sihteeristössä.

Päätöslauselmassaan, jossa se kehottaa jäsenvaltioita muuttamaan vaalisäädöstä kaksoismandaattikäytännön estämiseksi, Euroopan parlamentti korostaa Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välisten yhteyksien hyödyllisyyttä ja suosittelee luomaan vahvoja yhdyssiteitä näiden instituuti-

oiden välille. Päätöslauselmasta käy näin ollen selvästi ilmi, että kaksoismandaatti ei Euroopan parlamentin mielestä missään tapauksessa ole ensisijainen keino näiden yhteyksien ylläpitämiseksi.

Joskin on myönnettävä, että Euroopan parlamentti ja sen todellinen merkitys ovat edelleen usein varsin vieraita jäsenvaltioiden kansalaisille, voidaan tässä suhteessa vallitsevan tiedon puutteen tuskin enää katsoa merkittävästi vähentyvän ja Euroopan parlamentin arvostuksen lisääntyvän sillä, että kaksoismandaattia pidetään voimassa.

Euroopan parlamentin tehtävät ja vastuu ovat vuoden 1976 jälkeen olennaisesti lisääntyneet. Nykyisin on yhä vaikeampaa pyrkiä hoitamaan samanaikaisesti edustajuutta sekä siinä että kansallisessa parlamentissa. Tämän johdosta Euroopan parlamentin piirissä ollaan yhä vakuuttuneempia siitä, että kaksoismandaatin käyttäminen tulisi rajoittaa niin paljon kuin mahdollista.

Euroopan yhteisöihin ja unioniin on myös vuoden 1976 jälkeen tullut useita uusia jäsenvaltioita, jotka ovat nykyisen unionin alueen ääri laidilla ja joista kulkuyhteydet Euroopan parlamentin ja sen toimielinten kokouksiin ovat hankalimmat kuin vuonna 1976 Euroopan yhteisöissä jäsenenä olleista valtioista.

Näissä oloissa vaalisäädöksen 5 artikla ei enää parhaalla mahdollisella tavalla palvele alkuperäistä tarkoitustaan, vaan päinvastoin haittaa tarkoituksenmukaisiksi katsottavia järjestelyjä jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.

Jos vaalisäädöstä muutettaisiin niin, että ne jäsenvaltiot, ennen kaikkea ilmeisesti Italia, Ranska ja Tanska, jotka edelleen haluaisivat sallia kaksoismandaatin, voisivat sen tehdä, mutta ne, jotka eivät katsoisi sitä tarkoituksenmukaiseksi, voisivat sen kieltää, millään jäsenvaltiolla ei pitäisi olla muistuttamista muutoksen suhteen.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Lähtökohdat

Lähtökohtaisesti kaksoismandaatti tulisi voida lailla kieltää. Ennen kuin lakisääteinen kieltö voidaan asettaa, tulisi EY:n vaalisäädöksen 5 artiklaa kuitenkin muuttaa niin, että se sallii tällaiset kansallisella tasolla toteutettavat ratkaisut.

Kunnes kaksoismandaatin kieltö voidaan

toteuttaa, sen haittavaikutukset pitää pyrkiä minimoimaan. Eduskunnan täysitehoinen toiminta ei saa miltään osin vaarantua sen johdosta, että osa edustajista toimii Euroopan parlamentin jäsenenä.

2.2. Vaihtoehdot kaksoismandaatin kieltämiseksi tai sen haittavaikutusten ehkäisemiseksi

Suomessa voimassa olevassa väliaikaisessa järjestelyssä kaksoismandaattia ei ole kielletty, mutta sen enimmäkseen haittavaikutukset on estetty ottamalla eduskunnassa käyttöön edellä kuvatun mukainen väliaikainen varamiesjärjestelmä (valtiopäiväjärjestyksen väliaikainen 8 a §). Eduskunta edellytti säädöserusteista järjestelyä kaksoismandaatin haittavaikutusten ehkäisemiseksi. Se ei pitänyt eikä pidä pysyvissäkään järjestelmässä riittävänä hallituksen esittämää järjestelyä, jonka mukaan kaksoismandaatin kieltö saatettaisiin Suomessa voimaan vain puolueiden välisin sopimuksin tai niiden sisäisin järjestöpäätöksin.

Eräs mahdollisuus hoitaa kysymys kaksoismandaatin haittojen ehkäisemiseksi pysyvässä järjestelmässä saattaisi luonnollisesti olla säätää omaksuttu järjestely pysyväksi. Kuitenkin on mahdollista, että tällainen järjestely ei pysyvänä vastaisi äänestäjien odotuksia. Äänestäjän saattaa olla vaikea hyväksyä järjestelyä, jossa hänen eduskuntaan äänestämänsä ehdokas kohta valituksi tultuaan jättäisi edustajantoimensa ja siirtyisi hoitamaan Euroopan parlamentin edustajan tointa ja edustajantointa eduskunnassa tulisi hoitamaan edustajan varamieheksi määrätty henkilö. Varamiehenkin kannalta tilanne olisi epätydyttävä, koska edustaja voisi koska tahansa luopua toimestaan Euroopan parlamentissa ja palata toimeensa eduskuntaan. Jo vuonna 1999, jolloin eduskuntavaalit toteutetaan maaliskuussa ja Euroopan parlamentin edustajien vaalit kesäkuussa, epäkohta saattaisi osoittautua huomattavaksi ja aiheuttaa tyytymättömyyttä äänestäjäkunnan keskuudessa.

Pysyvään varamiesjärjestelmään siirtymiseen liittyisi myös periaatteellisia kysymyksiä. Järjestelmän käyttöön ottaminen Euroopan parlamentin edustajan osalta saattaisi lisätä paineita varamiesjärjestelmän käyttöön ottamiseen laajemminkin. Tällaiseen järjestykseen ei kuitenkaan ole ollut aikaisemmin valmiutta. Asiaan joudutaan ottamaan lähi-

vuosina kantaa perustuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Vaikka mainituissa neljässä muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, viimeksi Portugalissa maaliskuussa 1994, kaksoismandaatti on kielletty lailla, se ei ole eurooppaoikeuden mukaista niin kauan kuin kaksoismandaatin kiellon ehkäisevä vaalisäädöksen määräys on voimassa. Tämän johdosta on pyrittävä siihen, että EY:n vaalisäädöstä muutettaisiin Euroopan parlamentin aikanaan ehdottamalla tavalla, jolloin ei enää olisi estettä saattaa kaksoismandaatin kieltä voimaan. Teknisesti tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi siten, että EU:n salliva kanta kaksoismandaattiin edelleen ilmenisi vaalisäädöksen 5 artiklasta, mutta säännökseen lisättäisiin lause, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat kansallisin säännöksin kieltää kansanedustuslaitoksensa jäsentä olemasta samanaikaisesti Euroopan parlamentin jäsenenä. Toinen mahdollisuus olisi kumota 5 artikla, jolloin jäsenvaltioille jäisi 6 artiklan 2 kohdan mukaan mahdollisuus kansallisin säännöksin sisällyttää kansanedustajantoimi niiden tointen joukkoon, jotka 6 artiklan 1 kohdan mukaan ovat yhteensopimattomia Euroopan parlamentin jäsenyyden kanssa.

Vaalisäädös on oikeudelliselta luonteeltaan sikäli erikoinen, että Maastrichtin sopimuksella muutetun Rooman sopimuksen 138 artiklan mukaan parlamentilla on asiassa yksinomainen aloiteoikeus ja että jäsenvaltioiden on ratifioitava muutos. Muutoin vaalisäädöksen muuttaminen edellyttää Euroopan parlamentin enemmistön puoltavaa lausuntoa ja neuvoston yksimielistä päätöstä. Ratifiointivelvoite aiheuttaa, että vaalisäädös itse asiassa on EY-säädöksen ja valtiosopimuksen välimuoto.

Käytännössä vaalisäädöstä on kuitenkin uusien jäsenmaiden liittymisen yhteydessä muutettu jäsenvaltioiden sopimuksella, viimeksi vuonna 1994 Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjan 11 artiklalla. Kun tällainen menettely ei kuitenkaan ole perustamissopimuksen mukainen, siihen ryhtymistä ei voitane pitää ensisijaisena tavoitteena. Tämän johdosta lienee selvempää edetä asiassa Rooman sopimuksen 138 artiklassa edellytetyllä tavalla.

Kun vaalisäädöksen muuttaminen edellä todetulla tavalla näyttäisi palvelevan Suomessa hyvinä pidettäviä tarkoituksia, tulisi Suomen olla asiassa aloitteellinen. Asiassa tulisi pyrkiä etenemään siten, että vaalisäädöksen muutos olisi voimassa niin hyvissä

ajoin ennen vuoden 1999 Euroopan parlamentin edustajien vaaleja, että muutoksen mahdollistamat kansalliset säännökset olisivat näissä vaaleissa noudatettavina.

Jos vaalisäädös saadaan muutetuksi, voitaisiin kaksoismandaatin kieltä järjestää kansallisessa lainsäädännössä teknisesti siten kuin on menetelty muun muassa ministerin toimen osalta. Laissa todettaisiin (esimerkiksi Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista annetun lain 3 §:ssä), että edustajana Euroopan parlamentissa ei voi olla kansanedustaja. Tällöin edustaja voisi, kuten ministerikin, olla ehdokkaana Euroopan parlamentin vaaleissa, mutta hänen olisi viimeksi mainittuun toimielimeen valituksi tultuaan luovuttava edustajantöistään.

Vuonna 1996 toimitettavissa ensimmäisissä suorissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa Suomessa kaksoismandaatin kieltö ei voi olla vielä voimassa. Kaksoismandaatin haittavaikutukset voitaisiin kuitenkin edelleen ehkäistä samalla tavoin kuin nykyisessä väliaikaisessa järjestelmässä. Tämä edellyttäisi asiasta voimassa olevan väliaikaisen lainsäädännön voimassaoloajan jatkamista siihen saakka, kunnes vuonna 1999 toimitetuissa vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa. Tällöin tulisi suorissa vaaleissa Euroopan parlamenttiin uutena jäsenenä valitun kansanedustajan sijaan hänen varamiehensä.

2.3. Lakiehdotusten perustelut

Kunnes vaalisäädös saadaan muutetuksi, Suomen lainsäädännön tulee olla voimassa olevan vaalisäädöksen mukainen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Suomessa vuoden 1996 vaaleihin asti voimassa olevaa väliaikaista järjestelyä kaksoismandaatin haittavaikutusten torjumiseksi ja eduskunnan toiminnan varmistamiseksi jatketaan siihen saakka, kunnes vuoden 1999 vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on tarkastettu Euroopan parlamentissa. Kun järjestelmää ei tarkoiteta pysyväksi, se tulisi toteuttaa määräajan voimassa olevalla poikkeuslailla.

Valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla valtiopäiväjärjestykseen väliaikaisesti lisätty 8 a § säädetään olemaan voimassa siihen saakka, kunnes ensimmäisissä Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa

vuonna 1996 valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa. Valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ehdotetulla lailla ensiksi mainitun lain voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että mainittu väliaikainen säännös olisi voimassa vastaavaan ajankohtaan vuoden 1999 vaalien jälkeen.

Väliaikaisesta poikkeuksesta edustajan-palkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n mukaan tämä laki on säädetty olemaan voimassa samaan ajankohtaan saakka kuin laki valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että mainittua lain voimaantulosäännöksen sisältävää 2 §:ää muutetaan vastaavalla tavalla kuin valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä.

Varamiesjärjestelmän väliaikaisen käyttöön ottamisen johdosta annettiin joulukuussa 1994 myös *laki kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta*, jossa säädettiin varamiehelle annettavan valtakirjan kaava. Kun valtakirjan sisältöönkin joudutaan tekemään muutoksia sen johdosta, että varamies ei enää tule eduskuntaan eduskunnan, vaan kansan valitseman Euroopan parlamentin edustajan sijaan, laki tulee korvata kokonaan uudella vastaavannimisellä lailla.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Sillä varmistetaan eduskunnan toiminnan häiriötön jatkuminen kansanedustajan tullessa mahdollisesti valituksi Euroopan parlamentin jäseneksi vuonna 1996 toimitettavissa suorissa kansanvaaleissa.

3.2. Vaikutukset vuonna 1999 toimitettaviin vaaleihin

Vuonna 1999 toimitetaan varsin lähellä toisiaan toisaalta eduskuntavaalit (21 päivänä maaliskuuta), toisaalta Euroopan parlamentin edustajien vaalit (kesäkuussa). Tätä on pidetty jossakin määrin ongelmallisena ennen kaikkea puolueiden jäsenäänestyksiä ajatellen. Tämän johdosta on pidetty tarpeellisena tarkastella ehdotusten vaikutuksia ehdok-

kaaksi asettautumiseen ja valituksi tulemiseen näissä vaaleissa sekä mahdollisuuteen toimia näiden vaalien jälkeen kansanedustajana ja Euroopan parlamentin edustajana.

Euroopan parlamentin edustaja voisi olla ehdokkaana vuoden 1999 eduskuntavaaleissa, olipa hän samanaikaisesti edellisissä vaaleissa kansanedustajaksi valittu tai ei. Valituksi tultuaan hänen pitäisi eduskunnan työjärjestyksessä määrättyssä ajassa valita, ryhtyykö hän hoitamaan edustajantointaan eduskunnassa vai haluaako hän jatkaa Euroopan parlamentin edustajana. Viimeksi mainituissa tapauksessa hänen sijaansa eduskuntaan edustajantointa hoitamaan tulisi siksi ajaksi, kun hän toimii edustajana Euroopan parlamentissa, hänen varamiehekseen vaaleissa valittu ehdokas.

Kesäkuun 1999 Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa kansanedustaja voisi olla ehdokkaana, olipa hänellä kaksoismandaatti tai ei. Jos hänet valittaisiin Euroopan parlamenttiin ja hän valitsisi eduskunnan työjärjestyksessä määrättyssä ajassa tämän toimen hoitamisen kansanedustajan toimen sijasta, hänen edustajantoimensa eduskunnassa ei lakkaisi, mutta hän ei kuitenkaan voisi hoitaa viimeksi mainittua tointa, vaan hänen tilalleen eduskuntaa tulisi hänen varamiehenensä siksi ajaksi, kun hän itse toimii edustajana Euroopan parlamentissa.

4. Asian valmistelu

Eduskunta liitti vastaukseensa hallituksen esitykseen laiksi Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista (HE 351/1994 vp) edellä kohdassa 1.1. todetun lausuman. Siinä edellytettiin lainsäädäntötoimia estämään eduskuntaan valitun kansanedustajan toimiminen samanaikaisesti Euroopan parlamentin jäsenenä. Lausuma saatettiin 3 päivänä maaliskuuta 1995 hallituksen tietoon, jolloin tasavallan presidentti antoi valtioneuvoston tehtäväksi ryhtyä lausumasta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Oikeusministeriö antoi 9 päivänä toukokuuta 1995 vaalilainsäädännön kehittämistä eräissä suhteissa selvittämään 24 päivänä marraskuuta 1994 asetetun vaalilakityöryhmä 95:n lisätehtäväksi "sellaisen Suomesta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien vaaleista annettua lakia täydentävän lainsäädännön valmistelun, joka estää sen, että eduskuntaan valittu kansanedustaja toimisi samanaikaisesti Euroopan parlamentin jä-

senenä". Toimeksiannon mukaan "valmistelussa on erityisesti arvioitava vuodelta 1976 olevan EY:n vaalisäädöksen nykyistä todellista merkitystä ja sitä, onko kansallinen lainsäädäntö mainitusta kysymyksestä asianmukaista toteuttaa perustuslain vai poikkeuslain tasolla". Työryhmälle annettiin aikaa 30 päivään syyskuuta 1995 asti suorittaa tämä lisätehtävänsä.

Työryhmä luovutti 3 päivänä lokakuuta 1995 oikeusministeriölle mietintönsä. Se ehdotti ryhdyttäväksi toimenpiteisiin EY:n vaalisäädöksen 5 artiklan muuttamiseksi. Työryhmän enemmistö tähdensi sitä, että siihen saakka, kunnes vaalisäädös saadaan ehdotetulla tavalla muutetuksi, Suomen lainsäädännön tulee olla voimassa olevan vaalisäädöksen mukainen. Tämän johdosta se ehdotti, että vuoden 1996 Euroopan parlamentin edustajien vaaleihin asti voimassa olevaa väliaikaista järjestelyä jatkettaisiin tässä esityksessä ehdotetulla tavalla. Kaksi työryhmän jäsentä oli valmis kieltämään kaksoismandaatin suoraan lailla heti.

Työryhmän mietinnöstä pyydettiin lausunto ulkoasiainministeriöltä, eduskunnan kanslialta ja eduskunnassa edustettuina olevilta puolueilta. Lausunnot saatiin mainituilta viiranomaisilta ja seitsemältä puolueelta. Niissä suhtauduttiin yleisesti ottaen myönteisesti tehtyihin ehdotuksiin.

Esitys on valmisteltu vaalilakityöryhmä 95:n mietinnön ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta virkatoimena oikeusministeriössä.

5. Voimaantulo

Laki valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja laki väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta an-

nettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ne olisivat voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Laki kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan 24 päivänä lokakuuta 1996, jolloin ensimmäisten suorien Euroopan parlamentin edustajien vaalien tulos on vahvistettu. Laki olisi voimassa vastaavaan ajankohtaan saakka kuin esitykseen sisältyvät kaksi muutakin lakia. Lailla kumottaisiin sen voimaantulosta lukien aikaisempi vastaavan niminen laki.

Ennen viimeksi mainitun lain voimaantuloa tulee voida ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin valmistelutoimenpiteisiin, kuten edustajan varamiehelle annettavan valtakirjan suunnittelu- ja painatustöihin.

6. Säättämisjärjestys

Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta tulee käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, koska kysymys on perustuslain muuttamisesta.

Ehdotus laiksi väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla, koska se koskee edustajanpalkkiota.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1186/94) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994. Lakia sovelletaan siitä alkaen, kun eduskunta seuraavien kansanedustajien vaalien jälkeen ensi kerran kokoontuu. Laki on voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan par-

lamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

2.

Laki**väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1187/94) 2 § seuraavasti:

2 §

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa

valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

3.

Laki**kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 91 §:ään, sellaisena kuin se on 18 päivänä toukokuuta 1990 annetussa laissa (434/90), väliaikaisesti uusi 3 momentti seuraavasti:

91 §

— — — — —
 Jos edustaja on valittu edustajaksi Euroopan parlamenttiin, vaalipiirin keskuslautakunta antaa valtakirjan sille, joka valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n mukaan tulee viimeksi mainitun toimen hoitamisen ajaksi edustajan tilalle edustajantointa hoitamaan. Tämä valtakirja kuuluu seuraavasti:

"Sitten kun ... päivänä ... kuuta ... vaalipiirissä toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa N.N. on valittu olemaan edustajana valtiopäivillä ... päivästä ...kuuta ... alkaen, kunnes seuraavat edustajainvaalit toimitettaisiin, ja kun hänet on ... päivänä ... kuuta ... Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittu toimimaan edustajana Euroopan parlamentissa ja hänen edustajantoimensa hoitaminen tämän johdosta keskeytyy, tulee valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n ja kansanedustajain vaaleista annetun lain 88 §:n mukaan ... asuva N.N. hänen va-

ramiehenään hänen sijaansa edustajantointa hoitamaan siksi ajaksi kun edustaja hoitaa tointaan edustajana Euroopan parlamentissa.

Tämä todistus on edustajan varamiehen valtakirjana:"

Paikka ja aika.

Tämä laki tulee voimaan 24 päivänä loka-kuuta 1996 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Tällä lailla kumotaan lain voimaantulosta lukien kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1188/94).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 2 päivänä helmikuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan valtiopäiväjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1186/94) voimaantulosäännös seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994. Lakia sovelletaan siitä alkaen, kun eduskunta seuraavien kansanedustajien vaalien jälkeen ensi kerran kokoontuu. Laki on voimassa siihen saakka, kunnes ensimmäisissä Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994. Lakia sovelletaan siitä alkaen, kun eduskunta seuraavien kansanedustajien vaalien jälkeen ensi kerran kokoontuu. Laki on voimassa siihen saakka, kunnes *vuonna 1999* Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

2.

Laki**väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan väliaikaisesta poikkeuksesta edustajanpalkkiosta annettuun lakiin 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1187/94) 2 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki***2 §**

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes ensimmäisissä Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

*Ehdotus***2 §**

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes *vuonna 1999* Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

3.

Laki

kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kansanedustajain vaaleista 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (391/69) 91 §:ään, sellaisena kuin se on 18 päivänä toukokuuta 1990 annetussa laissa (434/90), väliaikaisesti uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki¹

Ehdotus

91 §

Jos edustaja on valittu edustajaksi Euroopan parlamenttiin, vaalipiirin keskuslautakunta antaa valtakirjan sille, joka valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n mukaan tulee viimeksi mainitun toimen hoitamisen ajaksi edustajan tilalle edustajantointa hoitamaan. Tämä valtakirja kuuluu seuraavasti:

"Sitten kun ... päivänä ... kuuta ... vaalipiirissä toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa N.N. on valittu olemaan edustajana valtiopäivillä ... päivästä ... kuuta ... alkaen, kunnes seuraavat edustajainvaalit toimitettaisiin, ja kun eduskunta on valinnut hänet ... päivänä ... kuuta ... toimittamassaan Euroopan parlamentin edustajien vaalissa toimimaan edustajana Euroopan parlamentissa ja hänen edustajantoimensa hoitaminen tämän johdosta keskeytyy, tulee valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n ja kansanedustajain vaaleista annetun lain 88 §:n mukaan ... asuva N.N. hänen varamiehenään hänen sijaansa edustajantointa hoitamaan siksi ajaksi kuin edustaja hoitaa tointaan edustajana Euroopan parlamentissa.

Tämä todistus on edustajan varamiehen valtakirjana:"

Paikka ja aika.

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä joulukuuta 1994 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes ensimmäisissä Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Jos edustaja on valittu edustajaksi Euroopan parlamenttiin, vaalipiirin keskuslautakunta antaa valtakirjan sille, joka valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n mukaan tulee viimeksi mainitun toimen hoitamisen ajaksi edustajan tilalle edustajantointa hoitamaan. Tämä valtakirja kuuluu seuraavasti:

"Sitten kun ... päivänä ... kuuta ... vaalipiirissä toimitetuissa kansanedustajain vaaleissa N.N. on valittu olemaan edustajana valtiopäivillä ... päivästä ... kuuta ... alkaen, kunnes seuraavat edustajainvaalit toimitettaisiin, ja kun *hänet on* ... päivänä ... kuuta ... *Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittu* toimimaan edustajana Euroopan parlamentissa ja hänen edustajantoimensa hoitaminen tämän johdosta keskeytyy, tulee valtiopäiväjärjestyksen 8 a §:n ja kansanedustajain vaaleista annetun lain 88 §:n mukaan ... asuva N.N. hänen varamiehenään hänen sijaansa edustajantointa hoitamaan siksi ajaksi *kun* edustaja hoitaa tointaan edustajana Euroopan parlamentissa.

Tämä todistus on edustajan varamiehen valtakirjana:"

Paikka ja aika.

Tämä laki tulee voimaan 24 päivänä lokakuuta 1996 ja se on voimassa siihen saakka, kunnes vuonna 1999 Suomessa toimitetuissa Euroopan parlamentin edustajien vaaleissa valittujen edustajien valtakirjat on hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Tällä lailla kumotaan lain voimaantulosta lukien kansanedustajain vaaleista annetun lain 91 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1188/94).

¹ 16 päivänä joulukuuta 1994 annettu väliaikainen laki n:o 1188/94, joka nyt ehdotetaan kumottavaksi.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
